

Здравен статус на населението в област Русе за периода 1996-2013 г. Състояние и тенденции.

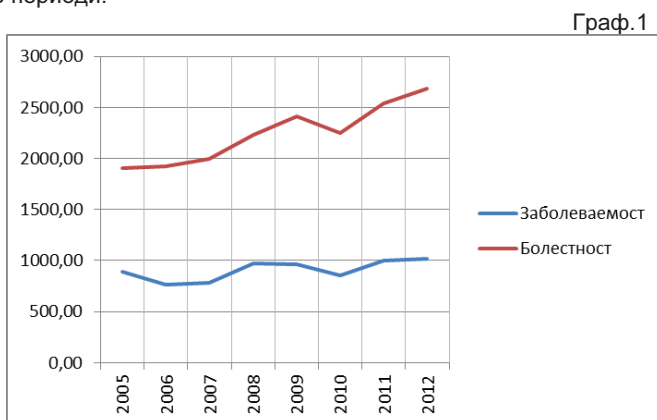
Кирил Панайотов, Минчо Вичев

Abstract: Analysis of the health status of the general population of the Ruse region over a period of 18 years. Substantial increase of the morbidity rate and the incidence of malignancies is observed, respectively by 221 % and 81 %; decrease in the number of cases of tuberculosis and infectious diseases.

Key Words: morbidity, incidence

Едни от най-важните и точни показатели за равнището на здравното състояние на населението са заболяемост и болестност: общо, по видове заболявания, възрасто-полови и професионални групи. Съществуващите математико-статистически методи позволяват наличните реални данни да бъдат анализирани, за да се обективизират тези процеси. Равнището, динамиката и интензитета на заболяемостта във всичките ѝ измерения и характеристики зависят и се обуславят от множество фактори, като медицинските са само един от тях, който не винаги е водещ и определящ.

Заболеемостта и болестността в област Русе се анализират по класове болести, съгласно МКБ-9 за периода 1996 - 2004 г. и МКБ-10 за периода 2005 – 2013 г. Данните са взети от официалните статистически отчети на РЗИ – Русе за посочените периоди.

Граф. 1 Заболеемост и болестност в област Русе в периода 2005 – 2012 г.

За периода 1996 – 2004 г. общата заболяемост от 1144.85 на 1000 души за 1996г. постоянно намалява и през 2004 г. е 863.68, т.е. спад с 33%. Болестността е най-ниска за 2000 г. 930.61‰ и най-висока през 2002 г. 2392.64‰. Разликата между най-ниската и най-високата болестност е 2.5 пъти. Това е възможно да се дължи и на административни и регистрационни фактори, особено за 2000 г., когато започна реформата в здравеопазването и се променяше системата за регистрация и вероятно не отразява истинската честота на двата показателя.

Табл. 1. Заболеваемост и смъртност на населението в обл. Русе за периода 1996 - 2013г.

Класове болести по МКБ 10	Заболеваемост					Болестност				
	1996	2000	2005	2010	2013	1996	2000	2005	2010	2013
I. Инфекциозни болести и паразитози	46,1	31,7	27,6	25,8	30,9	47,2	47,8	39,6	45,8	48,5
II. Новообразувания	6,2	5,3	10,8	12,4	16,3	7,6	7,4	22,8	33,2	42,7
III. Болести на кръвта и кръв. органи	1,7	2,5	4,7	5,7	6,5	2,6	4,7	9,6	16,9	20,9
IV. Болести на енд. с-ма, хран. и на обм.на вещ.	13,1	16,5	30,3	19,0	21,7	31,2	46,7	12,2	159,5	170,6
V. Психични разстройства	50,4	19,7	14,7	9,3	12,2	59,8	30,7	60,5	52,6	61,2
VI. Болести на нервната система	117,4	66,6	45,9	35,7	40,5	152,2	116,2	119,6	127,9	124,9
VII. Болести на окото и придатъците му			61,6	57,8	67,1			127,4	202,9	199,7
VIII. Болести на ухото и мастоидния израстък			34,5	29,7	40,5			62,8	58,9	74,9
IX. Болести на органите на кръвообръщението.	56,0	44,6	85,0	69,1	103,5	83,9	90,7	394,7	528,5	702,1
X. Болести на дихателната система	507,1	288,1	278,4	275,1	305,6	517,4	313,3	425,9	430,0	472,0
XI. Болести на храносм. система	52,3	24,0	39,9	49,9	52,2	57,9	42,0	87,9	118,8	132,4
XII. Болести на кожата и подк. тъкан	72,1	37,8	48,3	57,8	67,6	73,0	55,4	70,6	109,1	114,5
XIII. Болести на костно-муск. с-ма и съед. тъкан	37,8	22,5	38,1	47,7	69,9	47,5	35,0	82,4	143,3	228,3
XIV. Болести на пикочо-половата система	65,8	34,6	79,1	88,2	98,7	71,2	48,4	156,8	207,1	234,4
XV. Бременност, раждане и послерод. период	2,0	3,3	5,7	3,8	3,0	2,0	3,3	8,9	35,3	21,2
XVI. Някои състояния, в перинаталния период	0,0	0,0	0,5	1,1	1,5	0,0	0,0	0,6	1,6	2,6

НАУЧНИ ТРУДОВЕ НА РУСЕНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ - 2014, том 53, серия 8.3

XVII. Врод. аномалии, деформ. и някои хромоз.	0,5	0,1	1,3	3,8	3,6	1,0	0,3	3,4	8,4	7,5
XVIII. Симптоми, признаци и недобре опред. състояния	15	17,2	18,7	20,5	33,4	15,4	18,7	24,1	39,6	47,2
XIX. Травми и отравяния	101,5	70,1	62,4	64,3	65,9	101,5	70,1	82,1	98,7	114,3
Общо	1145	684,4	887,6	859,1	1045,5	1271,4	930,6	1906,5	2415,9	2820,7

По класове болести най-висока за всичките години е заболяемостта на дихателна система, на второ място нервна система и сетивни органи, на трето място органи на кръвообращението и на четвърто място на пикочо-половата система. (Табл.1) Тези четири групи болести формират 63.7% от всички заболявания. През 2004 г. най-голяма е болестността на дихателната система, на второ място на органи на кръвообращението, на трето нервна система и сетивни органи, на четвърто място ендокринна система и обмяната на веществата. Петте класове болести съставляват 71.2% от всички заболявания, а останалите 12 класа болести – 28.8%. Проследявайки динамиката на заболяемостта и болестността, вземайки за основа 1996 г. условно се установяват определени различия за отделните години, но с тенденция за нарастване за този деветгодишен период. Отделно извършваме анализ за следващия 7-годишен период 2005-2011 г., поради обстоятелството, че регистрацията се извършва по МКБ-10, т.е. двете класификации в известна степен са несъвместими.

Заболеемостта е най-ниска през 2006 г. – 766.68‰ и най-висока през 2012 г. – 1021‰. По класове болести водеща е дихателната система, следвана от пикочо-половата система, на трето място на органите на кръвообращението, на четвърто място кожа и подкожни тъкани и на пето място – травми и отравяния. (табл. 2)

Табл. 2. Темп на ръста при постоянни заболяемост, болестност и някои болестни единици за периода 1996 – 2013 г. в област Русе

Показатели Години	Заболе- ваемост	Болестност	Инфекц.	Туберк.	Венерич.	Злокач.
1996	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1998	86.6	85.8	57.5	104.8	93.5	102.6
2000	59.7	73.2	118.4	83.3	33.1	136.6
2002	85.0	188.2	68.6	95.2	25.2	136.8
2004	75.4	156.6	116.9	95.2	1.8	144.8
2006	67.0	151.4	99.2	108.6	7.8	146.7
2008	84.8	199.8	68.7	95.2	3.6	148.6
2010	75.0	190.0	60.4	63.8	9.6	155.7
2012	89.2	211.4	103.7	52.4	1.6	179.5
2013	91.3	221.9	81.6	47.6	0.0	181.5

Общо за петте класа болести относителният дял е 60.9%, а за останалите 14 класа – 39.1%. При вземане за основа 1996 г. болестността за 2013 г. се е увеличила с 221.9‰, като до 2000 г. тя намалява, след което се покачва почти двойно, без да доведе до покачване на диспансеризацията= Тази динамика изисква специално проучване с оглед идентифициране на причините. По класове болести водещи са

органиците на кръвообращението с 613.57%, на второ място болести на дихателната система 438.92%, на трето място болести на пикочо-половата система, на четвърто място на окото и придатъците му и на пето място болести на храносмилателната система. Общо те заемат 56.17% от всички болести – значително повече от тези за периода 2000 – 2004 година.

За по-пълна характеристика на здравето състояние се проследиха честотата и интензитета на инфекциозните заболявания (общо), туберкулоза, венерически и онкологични заболявания. \Табл. 2\ Инфекциозните заболявания през 1996 г. са 1260.4 на 100 000, а през 2013 г. 984.4. За различните години тяхната честота се променя в големи граници, което е специфично за този вид патология. Заболеваемостта от туберкулоза през 1996 г. е 42 на 100 000, постоянно намалява и през 2013 г. е 20.0 на 100 000, т.е. два пъти по-ниска. Показателите за област Русе са по-ниски от средните за страната. Венерическите заболявания през 1996 г. са 55.2 на 100 000, а през 2013 г. – 0.0 на 100 000. Дължи се на обстоятелството, че за двата периода в тази рубрика са регистрирани различни нозологични единици, тъй като след 2005 г. се регистрира (по данни на сборника „Здравеопазване – Русе“) само сифилиса. Последната група заболявания са злокачествените новообразувания (ЗНО). Анализираме само нововъзникналите случаи. През 1996 г. те са 310.8 на 100 000, постоянно се увеличават и през 2013 г. са 564.0 на 100 000. Ще посочим, че болестността от тях през 2012 г. е 5007.0 на 100 000, а през 2013 г. – 5241.1 на 100 000. В абсолютни стойности това са над 12 000 болни от ЗНО за 2013 година.

Общият извод е, че през изследвания 17-годишен период здравето състояние на населението в област Русе, илюстрирано чрез основни показатели като заболяемост и болестност е с колебливи стойности за отделните години. Главно болестността и нивото на ЗНО са с подчертана тенденция на влошаване, за разлика от общата заболеваемост и тази от инфекциозни заболявания и туберкулоза, където се отчита подобрение и стабилизиране на по-ниски нива.

Използвана литература

1. Здравеопазване НСИ Годишници за периода от 1980 до 2012г. \32 броя\
2. Здравната реформа в България Н. Първанова, М. Попов, М. Рохова 2007
3. Насева Е., М.Стойчева, Д.Щерева, Т. Кундурджиев Показатели за оценка на общественото здраве сп.Социална медицина бр.1 1013г.
4. Ново обществено здравеопазване, том I и II, под. ред.на В.Борисов, Зл.Глутникова и Ц.Воденичаров, Акваграфикс, София, 1998
5. Статистически сборник РЗИ Русе

За контакти: Д-р М. Вичев, д.м., НЦОЗА, Нач. Отдел; тел.0291740 73;
e-mail - mvichev@mail. bg
Д-р К. Панайотов д.м. СБАЛК Медика кор
тел 082887361 zkm@abv.bg

Докладът е рецензиран.